Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine, tome XVI, janviers-mars 1969, 172 p.

Primul număr din acest an al periodicului francez este dedicat colocviului ştiinţific internaţional cu tema: „Europa în noiembrie 1918", ţinut la iniţiativa Facultăţii de litere şi ştiinţe umanistice din Reims, în zilele de 9, 10 şi 11 noiembrie 1968, cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la încheierea armistiţiului ce a pus capăt primului război mondial.

Rapoartele prezentate de istorici francezi şi istorici din Austria, Belgia, Marea Britanie, Italia, Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia, R. D. Germană, R .F. a Germaniei, Ungaria, Statele Unite ale Americii şi Uniunea Sovietică precum şi discuţiile au fost grupate în jurul a patru mari teme: 1. Europa în ajunul armistiţiului — problemele generale ale reconstrucţiei politice şi economice; 2. Germania după armistiţiu; 3. Dezagregarea Imperiului austro-ungar; 4. Aliaţii în faţa victoriei.

Deşi toate aceste teme ridică probleme extrem de interesante şi importante, ne vom referi la tema I şi a III-a care privesc în mod deosebit şi ţara noastră; tema a II-a (Germania după armistiţiu) cuprinde rapoarte şi discuţii referitoare, exclusiv, la revoluţia din noiembrie, iar ultima temă are în vedere situaţia Franţei, Italiei şi Belgiei la sfîrşitul războiului şi a Marii Britanii în ajunul războiului.

La prima temă, au prezentat rapoarte: Pierre Renouvin, Europa în ajunul armistiţiului; Jean-Baptiste Duroselle, Bilanţul şi perspectivele economice ale Europei; A. L. Narocinitki, Rusia şi Europa în 1918. Raportul lui J. B. Duroselle conţine o analiză a bibliografiei şi izvoarelor referitoare la problemele economice ale primului război mondial: costul său financiar, finanţele şi inflaţia, reparaţiile, bilanţul economic al războiului ş.a.

În cadrul celei de a III-a teme, au prezentat rapoarte: Léo Valiani (Italia), Sfîrşitul Austro-Ungariei; Fr. Engel-Janosi (Austria), Cu privire la frontul italo-austriac. Amintiri din 1918; Karel Pichlik (Cehoslovacia), Activitatea antiaustriacă (*antiautrichienne*) a cehilor; Andrei Şiklos (Ungaria), Problemele Ungariei, Henryk Zielinski (Polonia), Probleme ale renaşterii unei Polonii independente (1918—1919); Frank Zwitter (Iugoslavia), Formarea statului iugoslav.

În cadrul discuţiilor de la această temă, a luat cuvîntul acad. A. Oţetea prezentînd, în ce au ei esenţial, factorii interni şi externi care au dus la unirea Transilvaniei cu vechea Românie, evenimentele din Transilvania de la sfîrşitul anului 1918. Intervenţia acad. A. Oţetea dă un răspuns succint, dar extrem de clar şi precis problemelor ridicate de această pagină a istoriei patriei noastre.

Prin materialele ce le conţine, „Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine", janviers-mars 1969, interesează în mod direct pe toţi cei ce se ocupă cu studierea şi cercetarea istoriei din ţara noastră.

I. Agrigoroaie

Annales historiques de la Révolution française, nr. 196, avril-juin 1969.

Pentru istoria Europei și nu numai a ei, revoluția franceză a însemnat un moment de cotitură. Acestui marcant eveniment i-au fost consacrate tomuri întregi, în care au fost abordate, de pe poziții similare sau deosebite, în funcție de concepțiile profesate de autori, probleme esențiale ale „marii zguduiri" de la 1789. Între acestea, o deosebită atenție a fost și este acordată rolului revoluției franceze în istoria Europei, influenței pe care aceasta a exercitat-o în lupta pentru înlăturarea „vechiului regim".

Prestigioasa revistă „Annales historiques de la Révolution française", în numărul său din aprilie—iunie 1969, publică intervențiile unora din cei 80 de participanți la „Colocviul asupra abolirii regimului feudal în lumea occidentală", organizat la Toulouse, între 12—16 noiembrie 1968.

Avînd ca punct de plecare opinia în conformitate cu care „unul din rezultatele cele mai incontestabile ale perioadei revoluționare și imperiale a fost abolirea regimului feudal în majoritatea țărilor occidentale" (p. 145), autorii și-au propus să evidențieze ponderea și gradul de influențare a revoluției franceze în procesul destrămării relațiilor feudale din diferite țări și regiuni ale Europei. Realizarea acestui obiectiv este urmărită prin discutarea unor probleme legate de stadiul social-economic, de transformările survenite în cadrul regimului feudal, al proprietății feudale, a raporturilor dintre clasele și păturile sociale la sfîrșitul sec. al XVIII-lea și în prima jumătate a sec. al XIX-lea. Această modalitate permite reliefarea particularităților de dezvoltare precum și măsura în care revoluția franceză, ideologia ei, au găsit un teren fertil în cadrul creat de evoluția factorilor interni.

Dintre materialele prezentate, rețin în mod deosebit atenția cele care supun discuției probleme ale crizei feudalismului și ale apariției noilor relații în Europa centrală și de est; menționăm printre acestea: Le régime féodal en Allemagne au XVIII-e siècle et sa désagrégation — W. von Hippel; Le régime féodal et les conditions de sa suppresion en Bohême — Mme. Kveta Majdricka; Le régime féodal en Hongrie à la fin du XVIII-e siècle — K. Benda; L'émancipation des serfs en Hongrie et en Europe Orientale. — E. Niederhauser; Le processus de l'abolition du régime féodal dans les territoires polonais aux XVIII-e et XIX-e siècles. — B. Lesnodorski; Le régime féodal en Russie à la veille de son abolition" — R. Portal; L'écroulement du régime féodal en Russie — P. Ryndzunski.

Istoricul român Dan Berindei, participant la colocviu, este prezent în paginile revistei cu articolul: L'abolition du régime féodal dans les principautés roumaines. Evidențiind trăsăturile specifice ale luptei împotriva feudalismului în țările române, obiectivele unitare ale acestei lupte pe cele două versante ale Carpaților, istoricul român subliniază cu claritate rolul dominant al factorilor interni, revoluția franceză, ideologia ei, găsind aici un climat prielnic.

În ansamblu, articolele din publicația menționată, care au în vedere și alte țări ale Europei; Spania, Portugalia, Italia, țările scandinave reușesc să ne dea o analiză lucidă a unui proces plin de semnificații și urmări pentru evoluția bătrînului continent.

M. Timofte

P. P. PANAITESCU: *Introducere în istoria culturii românești*, Editura științifică, București, 1969.

Cunoscut și pasionat cercetător al istoriei patriei, abordînd cu predilecție probleme fundamentale și adeseori controversate ale evului mediu românesc, regretatul istoric P. P. Panaitescu ne-a lăsat valoroasa lucrare *Introducere în istoria culturii românești*. Ea se vrea și realmente reușește să fie o sinteză, o investigație amplă și sobră, o cercetare atentă a împrejurărilor care au permis formarea culturii noastre, de la